

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAVIVALDYBIŲ BIUDŽETŲ PAJAMŲ NUSTATYMO METODIKOS ĮSTATYMO
NR. VIII-385 10 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO
NR. IX-1007 35 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, projektų tikslai ir uždaviniai

Pagrindinis savivaldybių biudžetų finansinis šaltinis yra pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM).

Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo Nr. VIII-385 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Metodikos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – GPM įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) siekiama nustatyti, kad savivaldybės ateinančių metų pajamos iš GPM būtų prognozuojamos ne pagal gyventojų nurodytą mokestį išskaičiuojančio asmens, su kuriuo jis yra susijęs darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, savivaldybę, kurioje gyventojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą paskutinę mokestinio laikotarpio dieną ir pagal kurią mokestį išskaičiuojantis asmuo teikia duomenis mokesčio administratoriui, o pagal gyventojų Gyventojų registre deklaravusių gyvenamąją vietą toje savivaldybėje paskutinę gyvenamąją vietą praėjusiais kalendoriniais metais, apskaičiuotą GPM.

Toks GPM prognozavimo patikslinimas iš esmės nesikeičia nuo esamo reglamentavimo, nes GPM prognozavimo tvarka ir toliau bus susieta su konkrečiu gyventojų sumokamu GPM, tačiau tokie pakeitimai turės teigiamą poveikį mažinant administracinę naštą, t. y. mokesčių mokėtojai išvengs papildomų duomenų teikimo, o mokesčio administratorius – jų apdorojimo, o pats prognozavimas taps skaidresnis, aiškesnis ir tikslesnis, nes mokesčio administratoriaus Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) turimi GPM duomenys bus susieti su gyventojų gyvenamąja vieta.

Metodikos įstatymo projekto nuostatos dėl GPM prognozavimo ir toliau skatins savivaldybes kurti naujas darbo vietas ir pritraukti į jas kuo daugiau gyventojų, nes dirbančių ir kitas pajamas gaunančių gyventojų skaičius turės įtakos gautiniam konkrečios savivaldybės GPM.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Biudžeto departamento (direktorė – Daiva Kamarauskienė, tel. 239 0130, el. paštas daiva.kamarauskiene@finmin.lt) Valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo skyriaus (vedėja – Audronė Čekanavičienė (tel. 239 0255, el. paštas audrone.cekanaviciene@finmin.lt) patarėjas Artūras Kriūka (tel. 239 0054, el. paštas arturas.kriuka@finmin.lt).

3. Dabartinis teisinis įstatymų projektuose aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas nustato, kad savivaldybės ateinančių metų pajamos iš GPM prognozuojamos pagal nuolatinę gyvenamąją vietą ar gyvenamąją vietą Lietuvoje, apie kurią gyventojas informavo GPM įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka: nuolatinis Lietuvos gyventojas privalo centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka nurodyti mokestį išskaičiuojančiam asmeniui, su kuriuo yra susijęs darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais, savivaldybę, kurioje jis turi nuolatinę gyvenamąją vietą paskutinę mokestinio laikotarpio dieną. Šių duomenų pagrindu mokestį išskaičiuojantis asmuo teikia duomenis VMI.

Vadovaudamasi Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatomis, VMI nustato metinės gyventojams išmokėtų išmokų, priskiriamų A ir B klasių pajamoms, deklaracijos formas, šių formų užpildymo ir pateikimo mokesčio administratoriui tvarką. Šiose deklaracijose, be kita ko, turi būti įrašomas mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris (kodas).

4. Įstatymų projektuose siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Metodikos įstatymo projekte siūloma nustatyti kriterijus, kuriais vadovaujantis bus prognozuojamos pajamos iš GPM savivaldybės teritorijoje. Siūloma nustatyti, kad ateinančių metų pajamos iš GPM prognozuojamos pagal apskaičiuotą gyventojų, toje savivaldybėje deklaravusių paskutinę gyvenamąją vietą praėjusiais kalendoriniais metais, GPM. Tokių gyventojų sumokamas mokestis sudaro 98,87 proc. viso GPM. Jeigu gyventojas nedeklaravęs gyvenamosios vietos, savivaldybės ateinančių metų pajamos iš GPM prognozuojamos pagal to gyventoją pajamų mokestį išskaičiuojančio asmens paskutinį buveinės arba deklaruotos gyvenamosios vietos adresą atitinkamoje savivaldybėje praėjusiais kalendoriniais metais. Tokių gyventojų sumokamas mokestis sudaro 1,13 proc. viso GPM.

Toks pakeitimas VMI turimus GPM duomenis leis suderinti su savivaldybės gyventojų gyvenamąja vieta.

Tokiu pakeitimu bus siekiama sumažinti našta verslui ir darbuotojams: darbuotojui dingsta pareiga informuoti darbdavį apie savo realią gyvenamosios vietos savivaldybę metų pabaigoje; darbdaviui – kaupti šią informaciją, sekti jos pasikeitimus ir teikti VMI duomenis apie darbuotojų gyvenamųjų vietų savivaldybes metų pabaigoje.

Toks pakeitimas kartu didins skaidrumą ir aiškumą, nes darbdavys ne visais atvejais gali nurodyti tikslus ir realiai darbuotojų gyvenamosios vietos metų pabaigoje atitinkančius duomenis.

Tokie pakeitimai ir toliau leis savivaldybėms kurti naujas darbo vietas, siekti išlaikyti ir didinti gyventojų skaičių, sudaryti palankias gyvenimo sąlygas, jos galės būti tikros, kad nuo šių gyventojų gautų pajamų apskaičiuotas GPM bus priskirtas į tos savivaldybės biudžetą.

Kartu teikiamas GPM įstatymo projektas, kuriame numatyta pripažinti netekusia galios šio įstatymo 35 straipsnio 3 dalį, kuri tampa neaktuali.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių, priėmus Įstatymų projektus, nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus Įstatymų projektus, įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektais teikiami pakeitimai turėtų motyvuoti savivaldybes skatinti užimtumą, verslumą, pritraukti investicijas, kuriančias naujas darbo vietas, taip pat turės teigiamą įtaką mažinant administracinę naštą.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektus, kitų teisės aktų keisti nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Naujai apibrėžiama naujų sąvokų nėra.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti naujų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Lėšų poreikis nenumatomas.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „savivaldybės biudžetas“, „gyventojų pajamų mokestis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
